

סא :

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

מסורת הש"ס

עין משפט  
גרי מצובה  
גם א כ ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת  
עירובין הל' ד סמנ  
פסק א רש"י ח"ט ס'  
תק ספ"ג כ'  
א ד מ"י פ"ב מהלכות  
עירובין הל' ט סמנ  
פסק א טור ש"ע ח"ט ס'  
סמנ ספ"ג א :

א) (בפ"א: ישיבה, וכן להלן.) (ב) (בפ"א: ישיבה, וכן רבה על מר יהודה פלגיה מרש"י קטנר רגיל למחוק על חזקיהו.) (ג) (לעיל לה:.) (ד) (במשנה שמשניות גרם דברי ר"מ, ט) (רש"י: ורש"י: מ"ו.) (ו) (בפ"א: ישיבה, וכן להלן.) (ז) (בפ"א: ישיבה, וכן דירובין דהא, ח) (לעיל מו.) (ט) (בפ"א: גרש"י, י) (ל"ל ויטל לטו, ט) (בפ"א: כמשמ"ס, ל) (משומה,

לית דחש לאה דר' עקיבא. דקיימא לן כדכרי המיקל בעירובי כדפי' בקונט' ותמוזין דרבנן כדפי' בפ' (לעיל דף מו.) :

הדרן עלך כיצד מעברין

הדר. ר' אליעזר בן עקיבא אומר עד שיהו ב' ישראלים אוסרים בו. משמע דלמחרתיהו קאי ר"א בן יעקב לעכו"ם וזכומי ונבנא' מפרש דעמא דראב"י דכיון דעכו"ם חסוד אשפיכות דמים צמרי דשכימי דדיירי גזרו צהו רבנן שמה ילמד ממעשיו כו' וז"ל והרי כותים דלא חשדי אשפיכות דמים ולא ארבינא דממוכה פ"ק דמס' ע"ג (דף טו:) שמעמדין כהמה נפונקלותא של כותים ומתחדין עמהם אי"כ שכימי דדיירי ונאור צמד ואין לומר דר"א בן יעקב סבר דכותים גרי אריות הן ותשידי דהא אפילו למ"ד גרי אריות הן לא חשדי מדפרין החס בע"ז ענה מכרימא דלסרו למזרו כהמה דקה לכותים ורואה להוכיח ממוך כך דעמא דמסו דלמי לזבני לעכו"ם ולא מסו דחשדי ואמאי דלמא כותים גרי אריות או גרי אמת הן פליגי ואומר ר"י דיעיקר תקנה מסו עכו"ם איתקן שמה ילמד ממעשיו ולא מסו דלוקי וכותי ואגב שאסרו בעכו"ם אסרו נמי כותי וכיון שלא נאסר אלמ ע"י עכו"ם לא החמיר בהן יותר מן העכו"ם :

אמר רבנן גמליאל כעכו"ם כדמפרש בגמ' ופי' בקונטרס אלג כותי מודה דהרי הוא כעכו"ם משום דגרי אריות הן ובע"ג דת"ק דאסר כתי היינו רבי מאיר כדאמר בגמ' ושמעין ליה דקסבר גרי אמת הן כפרק ד' ה' (דף ק"ח:) ואפ"ה אסר כותי מ"מ הולך בקונטרס לפרש דעמא דר"ג מסו גרי אריות דת"ק יחא דלא מפליג בין דלוקי לכותי ואסר דלוקי אע"ג דישראל גמור הוא וה"ה כותי אלג לר"ג דמפליג בין דלוקי לכותי ע"כ לרין לומר מסו דלוקי ישראל גמור הוא וכותי ע"ג גמור דגרי אריות הן ומיהו קשיא לר"י דמשמע כהדיא בפ"ק דגיטין (דף י.) דר"ג סבר ליה דכותים גרי אמת הן דמכשיר גט שני עדי כותים ואמר נמי בפ"ק דמולין (דף ה:) דר"ג יבית דינו מננו אשמיטת כותים ואסרוה ומפרש לית דחש לה לר' עקיבא, אלא כי בנישאת כולה וילתה היא, ומחין לבנישאת משחין להו החומא, דאמר מר הלכה כרבין המיקל בעירובין. הדרן עלך כיצד מעברין הדר ע"ה הוכיח בחצר הרי זה אוסר עליו, ו' אליעזר בן עקיבא אומר עד לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה אמר ר"ג מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלים ואמר לנו אבא מהרו והוציאו את הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם רבי יהודה אומר בלשון אחר מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם: גמ'

גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל שבת בעיר חריבה לרבנן מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה הניח את עירובו בעיר חריבה אין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה ר"א אומר "אחד שבת ואחד הניח מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה מתיבי אמר להו ר"ע אי אתם מודים לי בנותן את עירובו במערה שאין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה אמרו לו אימתי בזמן שאין בה דיוורין הא באין בה דיוורין מודו ליה מאי אין בה דיוורין אינה ראויה לדירה תא שמע שבת בעיר אפי' היא גדולה כאנטיוכיא במערה אפילו היא כמערת צדקיהו מלך יהודה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה קתני עיר דומיא דמערה מה מערה חריבה אף עיר חריבה ושבת אין אבל הניח לא מני אלימא רבי עקיבא מאי איריא חריבה אפילו ישיבה" גמ' אלא לאו רבנן ושעמא דשבת אין אבל הניח לא לא תימא עיר דומיא דמערה אלא אימא מערה דומיא דעיר מה עיר ישיבה אף מערה ישיבה ורבי עקיבא היא דאמר אין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה ובשבת מודו והא כמערת צדקיהו קתני כמערת צדקיהו ולא כמערת צדקיהו דאילו התם חריבה והבא ישיבה מר יהודה אישכחניהו לכני מברכתא דקא מוחבי עירוביהו כבי כנישאת דבי אגובר אמר להו גוו ביה טפי כי היכי דלישתרי לכו טפי אמר ליה רבא פלגאיה בעירובין :

לית דחש להא דרבי עקיבא:

הדרן עלך כיצד מעברין

הדר עם העכו"ם בחצר או עם מי שאינו מודה בעירוב הרי זה אוסר עליו ו' אליעזר בן עקיבא אומר ילעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה אמר ר"ג מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלים ואמר לנו אבא מהרו והוציאו את הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם רבי יהודה אומר בלשון אחר מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם: גמ'

רבנן כל העיר לו כד' אמות צמיושבת דמנן כהדיא אימתי בזמן שאין בה דיוורין אלמא כחריבה מודו: ה"ג הא כלן צה דיוורין מודין ליה: אינה ראויה לדירה. שגפלו מחילומיה: מערה לדקיהו. ועל כרחק חריבה מדיוורין שיאל צה דקדיהו לילה מירושלים לצרות מפני הכשדים כדכתיב צירמיה (ג) ותנקה העיר וגו': אף עיר חריבה. ועל כרחק חריבה מדיוורין ולא מחומה דאי מחומה לא היו מני מהלך את כולה כיון דלא שבת צדוקי מחילומיה (וה"ה ר' עקיבא) ואע"ג דיש (ו) חומה קתני שבת ולא קתני והיא: מני. הא דלא מני הניח: אי נימא ר"ע. דלית ליה כהניח מהלך את כולה אמאי חנא עיר דומיא דמערה למימר דכחריבה קאי: אפי' ישיבה" דהא דנקט חריבה משום שבת נקט למימר אע"ג דהיא חריבה הכא דשבת מהלך את כולה הא מאי איריא עיר אפילו תל כרחק הא דנקט חריבה ושיבולין מקיפות אותה אמרן כפרקין קמא (דף טו.) מהלך את כולה: אלא לאו רבנן. ושמע מינה כחריבה מודו דהא על כרחק הא דנקט חריבה משום שורא דשייר ולא חנא הניח נקט לה: אף מערה ישיבה. ולאשמעינן דאפ"ה שבת אין הניח לא כר"ע: ופה כמערת לדקיהו קתני. וזוין שם דיוורין (דריין) דהא של מלך הימה. אי"כ השתא לית צה דיוורין: כני כנישאת דבי אגובר. בית הכנסת גדול היה וכו' מובלט כאלפים של תחום מברכתא וחס לא היו חוששין להולך העירוב עד סופו ולהניחו שם כדפירא להו כרבנן דיוורין דמונח כחרי מחילומיה מהלכין את כולה וחוצה לו אלפים: גוו ביה טפי. העמיקו עד להעמיד העירוב עד סופו ולהניחו שם: כי סיבי דלישטרו לנו טפי. דהא ממקום העירוב צעמו למודו: פלגא. מולך על חכמים אחת: בעירובין לית דחש לפה דרבי עקיבא. דקיי"ל הלכה כדכרי המיקל בעירוב:

הדרן עלך כיצד מעברין

הדר עם העכו"ם או עם מי שאינו מודה בעירוב. כתיב דאמר כפרק ככל מערבין (לעיל לה:.) אוסר עליו. לעיל על מציתו לחצר עד שיסכור הימנו רשות שיש לו חצר: עד שיהו ב' ישראלים. דרין צב' כמים ואוסרין זה על זה וצאין לערב ביניהן העכו"ם אוסר עליהן אלג על היחיד אינו אוסר ובגמרא (פג.) מפרש טעמא: מעשה בצדוקי אחד. קסבר ר"ג דלוקי אינו כעכו"ם ולא דמי לכותי דגרי אריות הן ואינם גרים גמורים אלג דלוקי ישראל הוא הנהפך למינות"ו ואינו מודה בתורה שבעל פה כיון דישראל הוא יכול לנטל רשותו בלא שום שטרות: ואמר לנו אבא מהרו והוציאו כלים למבוי. והחזיקו בו כלי חמלה ויחזור ויחזיק כרשותו ויאסרו עליכם. ושמ"מ דאינו מהני לנו הא ציטול שמה יוציא ויאסור עליכם דקסבר רבי יהודה אע"ג דהחזיקו בני מנזי במנזי חמלה מני לאהדורי ציה: גמ'

הגרות הב"ח

(א) ש"י ד"ה אף עיר וכו' ואע"ג דיש לה חממה: